

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i Administracja
Pl. Wolności 14, I piętro, tel. 218-03
Adminstr. czynna od g. 9—12 w p.
Redakcja od godz. 2—3 po poł.

Ceny ogłoszeń: Zwyczajne: 1 kolumna — zł. 100.—; 2 kolumny — zł. 50.—; 1/4 kol. — zł. 25; 1/8 kol. — zł. 15. Drobne po 10 gr. za 1 wyraz najmniejsze ogłoszenie zł. 1.—

Pronumerata: Miesięcznie zł. 1.—

Gena egzemplarza zł. 0.30

Nr. 46 (682)

Łódź, dnia 15 listopada 1932 r.

Rok XIV

Treść numeru: Działalność Oddziału Szpitalnictwa Wydziału Zdrowotności Publicznej Magistratu m. Łodzi za rok budżetowy 1931/32. — Kronika miejska. — Z życia miast.

Dr. E. MITTELSTAEDT

Inspektor Szpitalnictwa
Miejskiego

Działalność Oddziału Szpitalnictwa Wydziału Zdrowotności Publicznej Magistratu m. Łodzi za rok budżetowy 1931/32.

(Dokończenie).

Personel szpitalny.

Oddział Szpitalnictwa zatrudnia w szpitalach miejskich: lekarzy 28, pielęgniarek 70, felczerów 7, niższego personelu salowego 106, personelu administracyjnego 20, personelu gospodarczego 87. — razem 318 osób, czyli stosunek personelu do chorych wynosi 1 : 3.

Do personelu szpitalnego zaliczyć należy częściowo i personel biura Oddziału Szpitalnictwa, który to personel załatwia pewne sprawy za szpitale, jak np. sprawy gospodarcze, administracyjne, buchalteryjne i inne. Ten sam personel załatwia ponadto i sprawy przychodni, przewozu chorych, pomocy dla obłożnie chorych i t. p. Skład osobowy Oddziału Szpitalnictwa stanowi: 1 lekarz, 13 osób personelu administracyjnego i 4 osoby personelu gospodarczego.

Prócz 28 płatnych lekarzy, pracowało w szpitalach miejskich bezpłatnie kilkudziesięciu lekarzy wolontariuszy oraz kilkanastu lekarzy praktykantów.

Stan szpitali.

Ogólna powierzchnia sanatorium w Chojnach wynosi 11 ha, w tem 6 ha parku i trawników; prewentorium i sanatorium w Ła-

giewnikach — około 6,5 ha; szpital na Radogoszczu — 4 ha; inne szpitale od 1.200 mtr. kw. do 8.500 mtr. kw.

Liczba budynków szpitalnych: 19 oraz 9 baraków.

Przeciętna powierzchnia podłogi: od 5 mtr. kw. do 6,5 mtr. kw.

Kubatura: od 15 mtr. sześć. do 26 mtr. sześć. Oświetlenie — wszędzie elektryczne z wyjątkiem prewentorium w Łagiewnikach, gdzie jest naftowe. Ogrzewanie w 2 szpitalach centralne, w innych zapomocą pieców kaflowych.

Zaopatrzenie w wodę — zapomocą własnego wodociągu. Łazienki są wszędzie: od 2 (prewentorium w Łagiewnikach) do 29 (szpital w Radogoszczu).

Usuwanie nieczystości: w 4-ch szpitalach doły biologiczne, w 1 prowizoryczna kanalizacja, w 3 wywózka. Ustępy — w stanie dobrym w liczbie od 2 (prewentorium w Łagiewnikach) do 49 (szpital w Radogoszczu).

Kuchnie: w szpitalu na Radogoszczu parowa, w innych zwykłe kaflowe; pomieszczenia kuchenne zajmują po 3—4 ubikacje.

Pralnie: w szpitalu w Radogoszczu pralnia parowa, która pierze bieliznę dla wszystkich szpitali; w innych zaś znajdują się tylko podręczne pralnie dla spierania bielizny, względnie pralnia bielizny personelu szpitalnego.

Zmian bielizny pościelowej w pięciu szpitalach jest po 4, w trzech po 3; zmian bielizny odzieżowej — w dwóch szpitalach po 5, w dwóch po 4, w jednym po 3 i w dwóch po 2, tak, że obecny stan bielizny przedstawia się naogół dobrze.

Najważniejsze potrzeby szpitali są następujące: w szpitalu na Radogoszczu — nowe oparkanie, wybudowanie drugiej studni zapasowej, zakup aparatu roentgenowskiego do terapii, urządzenie laboratorium bakteriologicznego; w szpitalu św. Józefa — kapitalny remont szpitala, zakup aparatu do diatermji, lampa scialityczna; w szpitalu św. Aleksandra — remont 2-ch pięter, w szpitalu Marji-Magdaleny — zakup nowych 40 łóżek, gruntowna reparacja dachów, remont sali opatrunkowej; w Szpitalu Zapasowym — ogólny remont, urządzenie pracowni; w sanatorjum Chojny — częściowy remont, reparacja dachów; w sanatorjum w Łagiewnikach — wybudowanie leźalni; w prewentorium w Łagiewnikach — zainstalowanie światła.

W ciągu roku sprawozdawczego w szpitalach dokonane zostały następujące inwestycje: w szpitalu na Radogoszczu — urządzono nowy oddział chirurgiczny, zakupiono instrumentarium, urządzono odpowiednio nowy lokal dla apteki; w szpitalu św. Józefa — odnowiono prosektorjum i portjernię; w szpitalu św. Aleksandra — wyremontowano 1 piętro i kuchnię; w szpitalu Marji-Magdaleny dokonano remontu parkanu i dołu biologicznego oraz dokompletowano bieliznę i pościel; w sanatorjum w Łagiewnikach — uskutecziono gruntowną reparację dachów.

Za najistotniejszym zamierzeniem Wydziału uważać należy budowę nowego dużego szpitala, względnie rozbudowę szpitala na Radogoszczu po załatwieniu tej sprawy w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej z fundacją szpitala.

Sprawozdanie rachunkowe.

Taksa szpitalna przewiduje tylko klasę III; klas I i II w szpitalach miejskich niema, ze względu na dostateczną ilość łóżek I i II klasy w szpitalach społecznych. Taksa szpitalna w roku sprawozdawczym wynosiła: dla chorych z okręgu szpitalnego — 8 zł. dla chorych chirurgicznych (obecnie 7 zł. 20 gr.); zł. 6.50 — wewnętrznych (obecnie zł. 6); zł. 8.50 dla chorych w sanatorium w Chojnach (obecnie zł. 7.50); zł. 7.50 dla chorych w sanatorium w Łagiewnikach (obecnie zł. 7.—), natomiast z poza okręgu szpitalnego dla chorych chirurgicznych zł. 9.20 (obecnie zł. 8.20), dla wewnętrznych zł. 7.50 (obecnie zł. 7.—), dla chorych w sanatorium w Chojnach zł. 10.— (obecnie zł. 8.50), dla chorych w sanatorium w Łagiewnikach zł. 9.— (obecnie zł. 8.—).

Dochody zwyczajne szpitali miejskich:

1. Z majątku	—.—
2. Zwrot świadczeń osobistych	108.457,65
3. Opłaty za leczenie	1.851.283,11
a) chorzy samopłacący	60.211,08
b) „ ubezpieczeni	465.222,29
c) „ niezamożni	
z gminy m. Łodzi	1.271.505,—
d) „ niezamożni gmin obcych	54.344,74
4. Opłaty za specjalne zabiegi	—.—
5. Subwencje	—.—
6. Różne	8.681,53
7. Dopłaty Związku Komunalnego	144.953,08
8. Zaległości	38.946,58
	<u>Razem zł. 2.152.521,95</u>

Wydatki zwyczajne szpitali:

1. Administracyjno-osobowe	1.018.499,59
2. Administracyjno-rzeczowe	8.878,58
3. Utrzymanie budynków	416.992,90
4. Inwentarz	74.803,81
5. Utrzymanie chorych	569.837,54
a) żywienie chorych	366.164,26
b) leczenie	130.945,18
c) utrzymanie pracowni	28.589,99
6. Gospodarcze	631,74
7. Różne (zaległości)	99.868,26
	<u>Razem zł. 2.189.512,22</u>

Dochodów ani wydatków nadzwyczajnych nie było.

Średni koszt 1 dnia szpitalnego:

	Radog.	św. Józefa	św. Aleks.	Marji Magd.	Zapas.	Choj- ny	San. Łąg.	Prew. Łąg.
Administracyjno- osobowe	3.80	5.04	2.35	1.81	2.—	2.69	2.28	0.91

	Radog.	św. Józefa	św. Aleks.	Marji Magd.	Zapas.	Choj- ny	San. Łąg.	Prew. Łąg.
w tem pobory lekarzy	0.51	0.72	0.27	0.29	0.57	0.36	0.19	0.07
Administracyjno- rzeczowe	0.04	0.05	0.05	0.002	0.02	0.02	0.02	—
Utrzymanie budynków	1.36	2.15	0.95	1.18	0.80	1.34	0.95	0.22
w tem opał	0.79	0.59	0.25	0.55	0.20	0.72	0.64	—
oświetlenie	0.14	0.22	0.06	0.05	0.04	0.07	0.12	—
najem lokali	—	1.37	0.49	0.65	0.42	0.48	—	—
Inwentarz	0.28	0.25	0.14	0.20	0.16	0.28	0.18	0.25
w tem narzędzia lekarskie	0.12	0.07	0.01	—	—	—	—	—
pościel i bielizna	0.12	0.14	0.12	0.17	0.15	0.24	0.14	0.14
Utrzymanie chorych	1.75	2.72	1.48	1.25	0.94	2.16	1.66	1.50
w tem żywienie chorych	1.08	1.06	1.01	0.95	0.71	1.95	1.45	1.22
leczenie chorych	0.49	1.04	0.29	0.19	0.06	0.09	0.15	—
utrzym. pracown.	0.07	0.40	—	—	—	—	—	—
Wydatki gospod.	0.05	—	—	0.04	—	—	—	—
Różne (zalegl.)	0.50	0.36	0.16	0.28	0.15	0.80	0.20	0.05
Razem	7.55	10.55	5.11	4.75	4.07	7.29	5.29	2.69
Koszt średni 1 dnia w roku budżetowym 1930/31	8.15	11.16	5.82	5.09	4.27	8.28	6.15	5.11

W roku sprawozdawczym koszty 1 dnia szpitalnego zmniejszyły się dość znacznie. Najwyższy koszt dnia szpitalnego w szpitalu św. Józefa ma pewne uzasadnienie w tem, że:

1. czynsz komorniany wynosi bardzo dużo, bo 1.57 zł. na dzień i chorego,
2. leczenie chorych wypada znacznie drożej, niż w innych szpitalach, gdyż większość chorych tego szpitala stanowią chorzy chirurgiczni, których leczenie wymaga wiele środków opatrunkowych i operacyjnych.

Duży koszt opału w szpitalu na Radogoszczu tłumaczy się tem, że szpital posiada centralne ogrzewanie dawniejszego systemu, zużywające bardzo wiele materiału opałowego. Również duży koszt opału w sanatorjum w Chojnach spowodowany jest tem, że sanatorjum posiada wiele małych pojedynczych pokoi, z których w każdym z nich trzeba oddzielnie dobrze ogrzewać ze względu na rodzaj choroby (np. gruźlica). Wyższą stawkę oświetlenia w szpitalu św. Józefa przypisać należy dość znacznemu zużyciu prądu do terapii aparatem Roentgena.

Koszty szpitalne w szpitalach społecznych wynoszą:

Szpitalne ogólne dla dorosłych	151.780,25
Szpital dla dzieci	292.855,60
Zakłady położnicze	130.068,20

Zakłady psychiatryczne	1.194.887,80
Szpitala obce prowincjonalne	26.849,79
Razem	<u>1.796.441,64</u>

Przychodnie miejskie.

Prócz pomocy szpitalnej Magistrat m. Łodzi udziela bezpłatnej pomocy ambulatoryjnej niezamożnej ludności miasta, nieubezpieczonej w Kasie Chorych, w 5 przychodniach miejskich, znajdujących się w północnej, południowej i środkowej części miasta. Chorzy, którzy posiadają dokumenty, stwierdzające ich niezamożność, otrzymują również bezpłatnie lekarstwa z apteki miejskiej.

W roku sprawozdawczym w 5 przychodniach ogólnych oraz w ambulatorjum dentystycznym udzielono 187.377 porad, w tem chorym chrześcijanom — w 46%, żydom — 54%; mężczyznom — 18%, kobietom — 28%, chłopcom — 22%, dziewczętom — 32%. Jak wynika z powyższego — z porad przychodni korzystają znacznie więcej żydzi, aniżeli chrześcijanie, przytem kobiety więcej, niż mężczyźni, i dziewczęta więcej, aniżeli chłopcy.

Działalność przychodni ilustruje poniższe zestawienie:

CHOROBY	Ilość godz. tygodniowo	Ilość porad udzielono	Średnio porad na godz. udzielono
Wewnętrzne	83	36.466	8,7
Chirurgiczne	24	25.665	21,4
Kobiece	15	7.511	9,5
Oczne	55	77.771	28,7
Gardła i uszu	13	6.512	10,2
Skórne i weneryczne	15	11.937	16
Nerwowe	12	3.268	5,3
Zębów	48	18.247	7,6
Razem	265	187.377	

Duża ilość przyjęć osób, cierpiących na choroby oczne, chirurgiczne, skórne i weneryczne tłumaczy się tem, że opatrunki, zastrzyki i t. p. są czynione również przez personel pomocniczy pod kierunkiem lekarza.

Koszt pomocy w przychodniach wyniósł 185.374,16 zł., zatem jedna porada wraz z lekarstwem kosztuje przeciętnie 99 gr., w tem: wynagrodzenie lekarza 45 gr., wynagrodzenie personelu pomocniczego 14 gr., koszt lekarstwa 34 gr.

Przychodnie przeciwgruźlicze.

Prócz przychodni ogólnych i dentystycznej Magistrat m. Łodzi prowadzi również 3 przychodnie specjalne — przeciwgruźlicze, w których w roku sprawozdawczym zbadano 14.603 osoby, mniej więcej w połowie dorosłych i w połowie dzieci. W przychodniach zbadano 2.775 płwocin, wśród nich 467 z Koch plus. Na odczyn Biernackiego dokonano 12.061 badań; stacja światłolecznicza dokonała 15.865 naświetlań kwarcowych oraz 2.315 naświetlań lampami Kische. Doko-

nano 884 odmy sztuczne; gabinet Roentgena zrobił 6.662 prześwietleń oraz 914 zdjęć. Wywiadów w mieszkaniach u chorych dokonano 5.689; ogólna sumy wszystkich świadczeń w przychodni wynosi 80.361.

Utrzymanie przychodni przeciwgruźliczych kosztowało zł. 128.187,70, na jedno więc świadczenie przypada zł. 1,60, a koszt jednego chorego wyniósł 8 zł. 84 gr.; z ogólnego kosztu zł. 1,60 za 1 zabieg lekarza kosztuje 30 gr., personel pomocniczy 40 gr., komorne 10 gr. i t. p.

Stacja Opieki nad Umysłowo Chorymi.

Wobec tego, że ilość chorych i ilość przebytych przez nich dni szpitalnych wzmagała się w sposób zastraszający (w roku 1927 było chorych 690 i dni szpitalnych 180.065, a w roku 1931 — chorych 980 i dni szpitalnych 263.070), Wydział Zdrowotności Publicznej zdecydował się na otwarcie t. zw. Stacji Opieki nad Umysłowo Chorymi, której działalność polega na tem, że wszyscy chorzy umysłowo są badani przez lekarza Stacji dla stwierdzenia czy zachodzi konieczność umieszczenia ich w zakładzie zamkniętym (stacja posiada przy szpitalu Zapasowym mały oddział obserwacyjny na 10 łóżek. Lekarz Stacji jest w stałym kontakcie ze szpitalami psychiatrycznymi i w porozumieniu z nimi oddaje chorych spokojnych, niewymagających w danym czasie kuracji w zakładzie zamkniętym, pod opiekę rodzinie chorego lub odpowiednim osobom obcym. Niezamożne rodziny lub osoby obce za utrzymanie chorego i opiekę nad nim otrzymują od Magistratu zasiłek w wysokości zł. 2 dziennie; lekarz i pielęgniarka Stacji odwiedzają tego rodzaju chorych w mieszkaniach prywatnych w celu sprawdzenia, czy chorzy nie dzieje się krzywda; również sami chorzy lub osoby opiekujące się nimi mogą codziennie przybyć do Stacji Opieki w celu otrzymania rad, wskazówek ewentualnie lekarstw. Chorzy, których stan się pogarsza są zabierani od rodzin względnie opiekunów na oddział obserwacyjny w szpitalach i w razie konieczności znów kierowni do zakładu zamkniętego.

W roku sprawozdawczym odesłano do szpitali 194 chorych, wypisano ze szpitali 110 chorych; w kwietniu 1931 roku zasiłki pobierało 49 chorych, znajdujących się pod opieką rodzin, w marcu 1932 roku 107 chorych; w roku budżetowym rodzinom chorych wypłacono zasiłków 53.079 zł. 94 gr. Udzielono porad na Stacji 694 chorym oraz 445 rodzinom chorych; odwiedzin w domach u chorych dokonano 1051.

Pomoc lekarska dla obłożnie chorych w domach.

Prócz pomocy ambulatoryjnej i szpitalnej Wydział Zdrowotności Publicznej udziela również pomocy lekarskiej obłożnie chorym w ich mieszkaniach. Gdy rodzina chorego zgłasza się do Dozoru Sanitarnego i po przedstawieniu dokumentu o swej niezamożności, to w powyższych wypadkach, otrzymuje kartę do lekarza dla ubogich (w każdym Dozorze Sanitarnym pracuje dla ubogich 1 lekarz); lekarz odwiedza chorego w jego mieszkaniu, chory dostaje nadto bezpłatnie lekarstwo z apteki miejskiej. W roku sprawozdawczym zanotowano tego rodzaju wizyt lekarskich w liczbie 5.858, których koszt wyniósł 28.189 zł. 36 gr. (honorarja lekarskie).

Z tego też budżetu w wyjątkowych wypadkach niezamożni chorzy otrzymują na zasadzie opinii specjalnej Komisji Lekarskiej protezy, pasy brzuszne, aparaty, bandaże, wkładki, okulary i t. p. Na te cele oraz na lekarstwa dla obłożnie chorych wydatkowano 24.714 zł. 44 gr.

Pomoc w nagłych wypadkach.

Pomocy w nagłych wypadkach udzielają lekarze Pogotowia Ratunkowego, które w Łodzi, w odróżnieniu od innych większych miast polskich, jest całkowicie utrzymywane przez gminę.

W roku sprawozdawczym udzielono pomocy 6.844 osobom, w tem na mieście 5.071 osobom, na stacji Pogotowia 1.773 osobom; odwieziono do szpitali 2.189 osób. Pogotowie Ratunkowe czynne jest całą dobę; pracuje w niem 6 lekarzy, którzy dyżurują w dzień po 2 godziny każdy oraz co szóstą noc od 9 wiecz. do 9 rano. Karetka czynna jest tylko jedna i z tego powodu zdarzają się dość często opóźnienia wyjazdu w razie, gdy lekarz jest na mieście przy innym wypadku. Koszt udzielenia pomocy 1 osobie wynosi 18,92 zł., w tem utrzymanie karetki samochodowej 7,22.

Przewóz chorych.

Chorzy zakaźni oraz chorzy, wymagający przewiezienia w pozycji leżącej, przewożeni są do szpitali przez sanitarki miejskiego Przewozu Chorych. W roku sprawozdawczym przewieziono 3.329 osób; koszt 1 przewozu wynosi średnio zł. 10,28, w tem koszty sanitarek zł. 5,59.

Prosektorjum.

W dwóch szpitalach miejskich na Radogoszczu i św. Józefa istnieje specjalne prosektorja, natomiast zwłoki z innych szpitali, kwalifikujące się do sekcji, są przewożone do centralnego miejskiego prosektorjum, gdzie odbywają się sekcje sądowe oraz oględziny zwłok; tam również znajduje się kostnica i kaplica przedpogrzebowa. W roku sprawozdawczym do prosektorjum przywieziono 272 zwłok, sekcij klinicznych dokonano 120, sekcij sądowych — 150, oględzin zwłok — 62 oraz dokonano 263 badania histopatologiczne.

Miejska Apteka Szpitalna.

Apteka Miejska, która dostarcza leków dla wszystkich instytucyj miejskich oraz ubogiej ludności miasta uprawnionej do świadczeń Wydziału Zdrowotności Publicznej w roku sprawozdawczym wykonała 63.295 recept złożonych oraz wydała 76.356 aptecznych artykułów pojedynczych. Jest to instytucja samowystarczalna. Wpływy jej to zwroty kosztów odpowiednich wydziałów i instytucyj miejskich.

Dla zobrazowania trudnej sytuacji finansowej szpitalnictwa miejskiego podaję niżej wysokość kosztów opieki nad umysłowo chorymi oraz koszty, związane z walką z gruźlicą i z chorobami wenerycznymi. Te trzy pozycje pochłaniają lwią część naszego budżetu i na inne cele w dziedzinie szpitalnictwa pozostaje bezwzględnie zbyt mała suma.

Wydatki Opieki nad Umysłowo Chorymi.

Zakład psychiatryczny za 1.404 chorych	1.194.887,80
Oddział obserwacyjny w szpitalu Zapasowym	41.758,27
Stacja Opieki nad Umysłowo Chorymi	56.550,84
Razem	1.293.196,91

a więc prawie $\frac{1}{4}$ część wydatków Oddziału Szpitalnictwa stanowią wydatki na umysłowo chorych.

Walka z Gruźlicą.

W Łodzi, jako zdaje się, w pierwszym z miast polskich, istnieje ścisła współpraca czynników zainteresowanych w walce z gruźlicą: Magistratu, Kasy Chorych i Robotniczego Towarzystwa Opieki nad Dzieckiem. Przedstawiciele tych instytucyj tworzą Radę Naczelną do Walki z Gruźlicą. Miasto posiada 3 przychodnie przeciwgruźlicze, Robotnicze Towarzystwo Opieki nad Dzieckiem posiada również 3 przychodnie. Miasto więc podzielone jest na 6 części i każda z przychodni ma swój ograniczony teren. Do sanatorium względnie prewentorium chory dostaje się tylko na podstawie opinii jednej z przychodni. Koszty walki z gruźlicą są następujące:

w szpitalu na Radogoszczu — chorzy gruźlicy	290.017,95
„ św. Józefa — chorzy gruźlicy	2.190,78
„ św. Aleksandra — chorzy gruźlicy	86.241,47
„ Zapasowym — chorzy gruźlicy	4.684,57
w sanatorium w Chojnach — cały wydatek	225.760,37
w sanatorium w Łagiewnikach — cały wydatek	99.901,46
w prewentorium w Łagiewnikach — cały wydatek	38.535,87
subsydja dla instytucyj społecznych	15.000,00
przychodnie przeciwgruźlicze	128.187,70
10% kosztów obłożnie chorych	5.290,—
10% „ szpitali społecznych ogólnych	15.178,—
10% „ dla dzieci	29.285,—
10% „ przewozu chorych	3.423,—
Razem	945.496,17

Przeszło więc $\frac{1}{5}$ wydatków Oddziału Szpitalnictwa pochłania walka z gruźlicą.

Wydział Opieki Społecznej również wydaje duże sumy na leczenie i profilaktykę gruźlicy, a mianowicie:

dla sanatorium Uniwersytetu Jagiellońskiego w Zakopanem	3.520,—
na kolonje lecznicze w Rabce i Busku	40.286,14
na kolonje i półkolonje letnie	80.000,—
Razem	123.806,14

Ogółem Magistrat m. Łodzi wydaje na walkę z gruźlicą 1.067.302 zł. 31 gr.

Walka z nierządem.

Magistrat m. Łodzi utrzymuje dla leczenia prostytutek szpital pod wezwaniem Marji-Magdaleny, prócz tego istnieje w szpitalu św. Aleksandra oddział dla chorych wenerycznie — na 30 łózek. Część

kosztów na utrzymanie Urzędu Sanitarno-Obyczajowego ponosi również Gmina m. Łodzi. Koszty związane z tą sprawą wynoszą:

utrzymanie szpitala Marji-Magdaleny	145.196,37
utrzymanie oddziału wenerycznego w szpitalu św. Aleksandra	50.435,70
leczenie chorych wener. w szpitalu na Radogoszczu	17.815,98
pokrywanie części kosztów Urzędu Sanitarno-Obyczajowego	9.475,79
utrzymanie Sekcji do walki z chorobami wenerycznymi	2.486,84
Propaganda	400,—
Z budżetu Wydziału Opieki Społecznej — koszta umieszczenia dziewcząt w domach poprawy	8.017,60
subsydja: T-wo Ochrony Kobiet Chrześcijan i Żydów, Dom Misyjny Sióstr Pasterek	8.000,—
Razem	241.828,28

Ogółem więc leczenie umysłowo chorych, walka z gruźlicą oraz walka z nierządem wynoszą sumę zł. 2.602.327,50, czyli przeszło 50% całego naszego budżetu.

Budżet Oddziału Szpitalnictwa przedstawia się następująco:

Dochody:

Biuro Wydziału		2.625,94
szpitale miejskie	2.152.321,95	
aparatus Roentgena	180,—	
prosektorjum	2.426,—	2.154.927,95
szpitale społeczne ogólne	14.602,72	
szpitale społeczne dla dzieci	11.644,31	
szpitale dla położnic	6.630,14	
szpitale psychiatryczne	45.351,56	78.228,73
Sekcja do Walki z Gruźlicą		
dochody sekcji	4.155,25	
zwrot od Skarbu Państwa	7.800,—	
zwrot od Kasy Chorych	31.500,—	43.455,25
Zakład Ubezpieczeń od Wypadk. na Pogotowie Ratunkowe		1.000,—
za przewóz chorych		8.189,50
Razem dochody		2.288.427,37

Wydatki:

Biuro Oddziału Szpitalnictwa		117.539,35
Szpitale miejskie	2.189.512,22	
Prosektorjum	20.565,16	
Leczenie Roentgenem i radem	7.044,—	2.217.119,38
Szpitale społeczne:		
ogólne	151.780,25	
dla dzieci	292.855,60	
położnicze	130.068,20	
psychiatryczne	1.194.887,80	
inne prowincjonalne	26.849,79	1.796.441,64

Pomoc dla obłożnie chorych	52.903,80
Przychodnie ogólne i dentystyczne	185.374,16
Przychodnie przeciwgruźlicze	128.187,70
Stacja Opieki nad Umysłowo Chorymi	56.550,84
Pogotowie Ratunkowe	129.389,16
Przewóz chorych	34.238,91
Subsydja (szpital Bonifratrów, T. O. Z. Bykur Cholim, dom dla akademików)	13.000,—
	Razem 4.732.744,92

Tę globalną sumę wydatkową ilustrują następujące świadczenia, jakie Wydział Zdrowotności Publicznej udzielił ubogim mieszkańcom, a więc: w szpitalach miejskich 10.538 chorych, którzy przebyli 324.846 dni; w szpitalach społecznych 5.120 chorych, którzy przebyli 350.450 dni; w mieszkaniach obłożnie chorym ubogim — 5.858 wizyt lekarskich; w przychodniach ogólnych i dentystycznych ubogim chorym 187.377 porad; opiekował się 14.603 chorymi gruźlikami, którym udzielono 80.361 porad i zabiegów; udzielił w nagłych wypadkach pomocy lekarskiej 6.844 osobom; przewiózł do szpitali 3.329 osób; opiekował się i utrzymywał u rodzin od 50—107 chorych psychicznie zależnie od miesiąca.

KRONIKA MIEJSKA.

Budowa nowej piecowni w Gazowni Miejskiej. Gazownia Miejska, wybudowana przed 64 laty, posiada urządzenia dla wytwarzania gazu przestarzałe, a wiele z nich dziś są te same, jakie istniały w chwili jej powstania, to też przez długi ten okres czasu były tylko remontowane i konserwowane. Przestarzała zwłaszcza jest piecownia, która funkcjonuje bardzo nieekonomicznie i jest przyczyną wysokiej stosunkowo ceny gazu, w porównaniu z cenami w innych miastach, które posiadają już nowoczesne gazownie. Stałą troską Magistratu m. Łodzi była kwestja zmodernizowania gazowni i związana z tym kwestja obniżki cen za gaz.

Ponieważ ostatnio niektóre działy gazowni wymagają bezwzględnie odnowienia, na które odpowiednich środków przedsiębiorstwo to nie posiada — Magistrat powziął projekt budowy nowej piecowni, która przy obecnej

produkcji gazu przyniesie oszczędności przeszło 600.000 złotych rocznie. Z uzyskanych w ciągu 3-ich lat oszczędności z uruchomienia nowej piecowni zostanie spłacony koszt jej budowy, a następnie dalsze oszczędności można będzie przeznaczyć na przebudowę aparatuwni, rozbudowę sieci i ewentualnie obniżenie cen za gaz.

Budowę nowej piecowni Magistrat powierzył firmie: „Inż. Kłobukowski“, z którą zostanie w najbliższym czasie zawarta umowa. Piecownia będzie wykonana według ostatnich wymogów techniki nowoczesnej, budowa jej trwać będzie rok cały, ogólny koszt wyniesie około 1.200.000 złotych. Do przebudowy nowej piecowni użyte zostaną materiały i siły krajowe, z wyjątkiem majstrów-fachowców, których u nas w kraju brak.

W sprawie budowy nowej linii kolejowej Łódź—Tomaszów. Jak wiadomo — koncesję na budowę

nowej linii kolejowej Łódź—Tomaszów otrzymał w swoim czasie Magistrat m. Łodzi, który udzielił opcji, utworzonej przez krajowy kapitał spółce pod nazwą: „Towarzystwo budowy kolei Łódź—Tomaszów”.

Obecnie prowadzone są z wyżej wymienionem Towarzystwem pertraktacje nad ustaleniem warunków przekazania mu posiadanej przez miasto koncesji.

Uruchomienie III-ej Brygady Dezynfekcyjnej. Na wniosek Wydziału Zdrowotności Publicznej — Magistrat — w związku z panującymi nadal na terenie naszego miasta chorobami zakaźnymi — postanowił uruchomić t. zw. III-cią Brygadę Dezynfekcyjną przy Miejskiej Izbie Odkażającej.

Kontrola dowodów tożsamości koni. Biuro Wojskowe Magistratu m. Łodzi przystąpiło do kontroli dowodów tożsamości koni, znajdujących się na terenie m. Łodzi. Kontrola odbywa się w dniach: od 2-go do 30-go listopada r. b. włącznie, w lokalu komisji poborowej przy Al. Kościuszki 21, w godzinach od 8-ej do 13-ej.

Właściciele koni otrzymują specjalne wezwania ze wskazaniem daty i godziny stawiennictwa. Właściciele, którzy nabyli konie 4-letnie i starsze, obdzielone dowodami systemu paszportowego, a nie meldowali o tem dotychczas w Biurze Wojskowym, powinni stawić się z dowodami tożsamości bez żadnego wezwania. Właściciele koni młodszych, poniżej 4-ch

lat, jak i właściciele starszych powyżej 4-ch lat, które dotychczas z jakichkolwiek powodów nie zostały obdzielone dowodami tożsamości (systemu paszportowego) powinni zgłosić się w dniach: 12 i 28 listopada r. b. w Biurze Wojskowym przy ul. Zawadzkiej Nr. 11, w godzinach od 8-ej do 13-ej.

Zachorowania na choroby zakaźne. W ciągu tygodnia od dnia 30-go października r. b. do 5-go listopada r. b. włącznie zgłoszono do Wydziału Zdrowotności Publicznej następujące przypadki zachorowań na choroby zakaźne:

Dur brzuszny 57 przypadków zachorowań (w tygodniu poprzednim 82 przypadków), płonica 81 przypadków (93), błonica 91 przypadków (93), róża 4 przypadki (14), odra 9 przypadków (7), krztusiec 2 przypadki (—), gorączka płożowa 1 przypadek (—).

Ogółem zanotowano w tygodniu sprawozdawczym 245 przypadków zachorowań na choroby zakaźne, w tygodniu ubiegłym 281 przypadków.

Kara za anty-sanitarny stan targowiska. Łódzkie Starostwo Grodzkie — na wniosek Wydziału Zdrowotności Publicznej — ukarało w drodze administracyjnej za anty-sanitarny stan właściciela targowiska przy ul. Piłsudskiego Nr. 2 grzywną w kwocie zł. 150.—.

Wścieklizna psa. W zagrodzie Dziegielewskiego Feliksa przy ul. Brzezińskiej stwierdzono urzędowo wściekliznę u psa.

Z ŻYCIA MIAST

KRONIKA SAMORZĄDOWA.

m. st. WARSZAWA.

Godziny urzędowania w magistracie. Od 1 b. m. urzędowanie

w biurach miejskich rozpoczyna się o godz. 8 min. 30 i kończy o godzinie 15 min. 30.

Podatek komunalny od zbytku mieszkaniowego. Magistrat wystą-

pił do Rady Miejskiej o podwyższenie na rok 1933 podatku od zbytku mieszkaniowego o 100 procent, przeznaczając wpływy z tego źródła na walkę z bezrobociem. Komisja finansowo-budżetowa Rady Miejskiej przedstawi Radzie wniosek u trzymanie dotychczasowych stawek tego podatku.

Wodociąg miejski. W opracowaniu jest plan przeprowadzenia przewodu wodociągowego pod wiaduktem i mostem Poniatowskiego. Przewód ten potrzebny jest do zaopatrzenia w wodę Saskiej Kępy, terenów wystawowych, Grochowa i Gocławia.

Obecnie doprowadzanie wody odbywa się drogą okrężną przez most Kierbedzia. Po drodze woda ucieka w odgałęzienia i mieszkańcy dzielnic dalej położonych pozostają bez wody.

Bony miejskie. Magistrat postanowił wystąpić do Rady Miejskiej o upoważnienie go do wypuszczenia „3-letnich 6% bonów m. st. Warszawy” na sumę nominalną 15 milionów złotych w złocie serjami po 5 milionów. Bony mają być wypuszczone w odcinkach po 1.000 — 500 — 250 — 100 i 50 zł., zaopatrzonych w 6 kuponów półrocznych, płatnych 1 listopada i 1 maja każdego roku. Bony wykupione będą w dniu 1 listopada 1935 r. Bony, wolne od podatku od kapitałów i rent oraz od opłaty stemplowej, byłyby przyjmowane po cenie nominalnej jako kaucje przy wszelkich umowach z magistratem.

LUBLIN.

Ruch budowlany był w r. b. na terenie Lublina bardzo słaby. Wy-

budowano zaledwie 113 nowych domów, w tem 749 izb, nadbudowano 6 domów — 54 izb, przybyło więc ogółem 603 izby mieszkalne, co na potrzeby tak dużego miasta jest cyfrą znikomą. Natomiast rozwija się ruch budowlany na peryferjach miasta. Szczególnie pięknie zabudowuje się przedmieście „Dziesiąta”. Budują tam przeważnie domy urzędniczy i kolejarze. Pomoc państwowa wynosiła w r. b. na domy murowane 50.000 złotych, na drewniane 80.000 zł.

WILNO.

Kryzys miasta. Według obliczeń magistratu, do skarbu miejskiego w październiku wpłynęło zaledwie 45% przewidywanych wpływów.

RÓŻNE.

Higjena miast. Utworzony ostatnio polski komitet techniki sanitarnej i higjeny miast ma na celu ześrodkowanie działalności naukowej i społecznej w dziedzinie techniki sanitarnej i higjeny miast w Polsce. Członkami-założycielami komitetu są Ministerstwa: Spraw Wewnętrznych, Opieki Społecznej, b. Ministerstwo Robót Publicznych, Politechnika Warszawska, Wydział Lekarski Uniwersytetu Warszawskiego, Państwowy Zakład Higjeny, Związek Miast Polskich, Zrzeszenie Gazowników i Wodociągowców Polskich, Polski Związek Przewodniczących, oraz Towarzystwo Urbanistów Polskich.

Komitet składa się tylko z ciał zbiorowych. Członkiem może być każda instytucja państwowa, samorządowa, naukowa i społeczna, której działalność łączy się z celami komitetu.